
VALERIUS FLACCUS ALS ROMAN

Gaius Valerius Flaccus, *Argonautica*, vertaald en voorzien van een nawoord door Stefan van den Broeck, met een inleiding en appendices door Frits Naerebout. Uitg. Primavera Pers, Leiden 2015. Pb, 239 p. ISBN 978 90 5997 2179 € 29,90

De epische dichters uit het Rome van de tijd ná Vergilius zijn lange tijd privéterrein van geleerden gebleven. De 1ste-eeuwse epici Lucanus, Statius, Valerius Flaccus en Silius worden grofweg sinds 1970 druk bestudeerd: edities,



commentaren, erudiete betogen. Maar vertalingen? In elk geval de Nederlandstalige lezer had lang het nakijken. Nu is ook dat aan het veranderen. Met de integrale Lucanus-vertaling van Piet Schrijvers (2013) en de complete *Thebais* van Statius door Rob Brouwer (2012) zijn twee grote dichtwerken beschikbaar gekomen. Stefan van den Broeck, die geruime tijd terug onder meer de romans *Metamorfosen* van Apuleius en *Dafnis en Chloë* van Longos vertaalde (respectievelijk in 1988 en 1990) heeft nu een flink nieuw boek toegevoegd: een complete *Argonautica* van Valerius Flaccus (tweede helft 1ste eeuw). Valerius' reputatie is niet al te best, al was het maar omdat zijn *Argonautica* veelal als de mindere wordt gezien van die van zijn Griekse voorganger Apollonios van Rhodos (circa 250 v.Chr.), eerder vertaald door Wolther Kassies (1990). Maar de lezer kan zoets het beste zelf beoordelen, en alleen al daarom is de verschijning van deze vertaling welkom. Schrijvers en Brouwer kozen voor een weergave in Nederlandse hexameters, met alle voor- en nadelen van dien. Ik wil de discussie hierover hier niet heropenen, maar het is duidelijk dat hun vertalingen niet kunnen gelden als 'vlot leesbaar'. Van den Broeck wil de verhalende teksten van Valerius in een weergave bieden die voor een groot publiek geschikt is. Daarom kiest hij voor een vertaling in literair proza als een roman, waarin ook consequent de tegenwoordige tijd wordt gebruikt. Dat zijn flinke ingrepen, en zijn vertaling mag daarmee een experiment genoemd worden. Het is sympathiek en moedig van de vertaler om het publiek deze weergave te bieden. Is het experiment ook geslaagd? Ik vraag me dat af. Valerius' tekst mist een flink aantal kenmerken die moderne romans typeren: pakkende dialogen, scherpe karakterisering, psychologische ontwikkeling, om maar eens een greep te doen. Zijn bloemrijke stijl, vol lange vergelijkingen, geleerde verwijzingen, monologen en hoogdravende beschrijvingen komt in Nederlands proza misschien beter over dan in hexameters. Maar al na een alinea ziet elke lezer: dit is Klassiek, en het kost moeite om in langere passages echt geboeid te blijven. Deze open blijven domweg intrinsiek lastig voor een lezerspubliek. Van den Broeck heeft zijn best gedaan, dat siert hem als vertaler en Primavera Pers als uitgever. Het boek bevat

nuttige toelichtingen en indices van Frits Naerebout. In een vertalers-nawoord verdedigt Van den Broeck een controversiële, politieke lezing van het epos, waarvan de inleider duidelijk enige afstand houdt. Dat komt wat vreemd over, maar het mag natuurlijk. Jammer dan wel van de Latijnse titels van hoofdstukken (zoals 1: 'Turpe viro timuisse futura'). Is dan toch de kleine wereld van gevorderde classici de doelgroep?

Misschien vragen dichters als Valerius (en de in ons taalgebied nog vrijwel onaangeroerde Silius) wel om nog veel gedurfdere experimenten. Wie waagt zich aan een werkelijk postmoderne *Argonautica* of *Punica*?

Vincent Hunink
